

ARANTZAZU'TIK: YAKIN'larien billera

Bideak ikasiak baizituñten geienak, aurtentzen ere emen bildu zitzaigun amabiko sail polita. Agorrraren amabitik amalaurako epea zen gure kezkek agertzeko ta asmo berrien erruntzeko aukeratua. Ta beraz, epe joria ta abe atsa izan dugu, edozein aldetatik begiratu. Egia esan, billera egunak autatzeak ba-ditu berekin zenbait korapillo ta koska suerte. Ez dago deneri atsegin ematerik, batzuek dagonillean eta besteek agorrean nai izaki. Alabaiña, geienen iritziari edo bearrari men eginez, esan ditugun egun oriek begiz jo genituen erosoentzat. Ala etorri ziren gizonki, itz eman zigutenak. Amabi gazte sasoiatsu ta asmo jario, gure artean A. Onaindia genuela. Tamalez beranduegi asi gihan deiak bialtzen, lanaren geiegiak eskuak lotzen zizkigun-da. Asti-eza bitzrteko ezin etorri izan zuten, esate baterako, Loiola'ko Jesulagunak. Ezpai gabe ordea, gureen ondoan zenituzten zuek ere, adiskide gogoratuok, zuen biotz suarrak.

Asieran bildur gihan ez ote zitzaizkigun Derio'ko apaizgatak azalduko. Ez baigenuen prakadunik begiztatzen amabiaren eguerdian. (Bazen etor etziteken beste prakadunik...) Trenak errudun etzuten garaiz etortzerik izan amairuan goizetik arte. Orduan, Onaindia ta biak atotsi aal izan genituen pozaren pozez. Eta bein bilduak billera zabaldu genuen.

Obeto esan bear dut, billera asia zegoe-la aitortu bearko. Amabi arratsaldean asi gihan, izan ere, baiña oriek falta zirenez gaiinteresga-beenak -YAKIN'lariantzako alegia- erabili genituen. Zer zein egunetan izan zen, ordea, geroko uzten dut, lekuan lekukoa ipiñiaz guztiak txukun eraman aal dizzagun.

Programan esaten zen bezela, igazkoan bille a aueri jokabide berri bat ezarri bear geniela eskatu omen zen. Erabakiak burutzeko bada, aurtentzen zerbait berri eratu nai izan dugu. Jakifia: asiera lan edo saio aukerak ez dire jator okituak izan oi. Eta bear bada gure billera onek ere izan zezaken andik edo emendik maketsen bat, akatsik. Dena dela, egiaz eta oartuaz zuzentzen dire. Leen-

dik aurtan frantziskotarrok ukan genuen beste billera bat, eta andik xurgatuz eta eman diogu gure oni bizia ta gorputza. Andiko lan batzuk izan ditugu beraz, bide urratzaille, aietaz baliatu gera-la.

Arantzazu'n orain lautsu urte Euskaltzaindiak eraturik egin zen biltzarrean aitonen batek negarrari ekin ai zion -entzun dudaguz- norbait erderaz ari zelako euskera gai artarako trebe etzen ustea kari. Gure artean etzen negar zotifetan urtu zenik -ez noski euskerarekiko biotz-berarik etzelako- zio bera izan arren. Orok nai dugu, bai, billera au euskera utsean izan dedilla, baiña euskerazko baiño tajuzko izateak geiago eragiten gaitu. Orra bada, besterik eziñean, ez dugula aurtan euskera utsean egokitu. Aitzitik, idaroki bezela, batzuk erderaz entzun genituen, leen aitatu dugun batzar ortarako egiñak izanik, andik artuak baiziren.

Jomuga au aurkeztu ziguten aurtengo gurre billera onetarako programa atera zutenek:

- 1.- Eskuartearen ditugun lanak entzun eta eztabaidakatu, ta
- 2.- Datozen urteetarako billera auen erakuntza zeatzki erabaki.

Nik uste dut jomuga au bete dela, eta bete ezeze gainez eragin ere bai, agitz. Urrenez urren ikusiko ditugu betekizun eta asmoak, asmo usteletan geldituko ez diren itzaropidean, noski.

Billera gaiak;

Ez dut uste mintzaldiak izan genituen era berean ezartzea garrantzi apartekoa dezake-nik. Ala ta guztiz aal dudana egingo dut zuzen eta zeatz -laburpenari begira- jakingarrienak ez aazteko.

Billera egunetako leenengoan, arratsean, A. Omaetxebarria'ri entzun genion: "Euskera ikasi bearra". Zabala eta sakon -eta luze- aritu zitzailgun "bear" onen zergatikoak eta nundikoak tolesgetzen. Ba-zen an iru arrazoi mueta gutxienez. Eta au, eskolastika tankera bere lanetik aienatu nai omen zuela ta guzti, alajafetan. Bestalde, Euskal-erri'tik irtenaz, Congo'tik eta Txinatik zear eraman gintuan Mongolia'n utzi arte,

saltokaldirik larrienean. Ura irudimeanren presaka ibiliri bearra! Baiña oso pozik entzun genion -ez berberari, bere orde zegoen magnetofonoari baizik, Lafitte'ri bezelaxe- oso pozik, noiztenka parre-algara bat aurtikiz-eta. Baiña billera artan arnasartu genuen etxe giroan jarraiki, oraindik ere txantxetan jarduteko prest baigaude gu...

Ondoren ibillalditxo bat, giro bustia zen arren. Eta oraindik eldu etzirenek batere gabe kausitu etzitezzen oneratzean, programan gaztiaturiko diaposotiba-zinema ikusi genuen ondoren. Pitxierna auxe gertatuko zitzaigun billera onetan, pitxierna ta jatorrena, garrantzitsuena ta onena berdin ez direla... Ta bukatzean piztu zen berri-keta ixil-eraziz Ariatza'ko urretxindorraren lobak A. Garaialde'rena irakurri zigun, euskeraz: "Euskera erri azietan". Saio au A. Astigarraga'renaren orde irakurri ziguten, iragarria bidegatu zela medio. A. Garaialde Arrasate edo Mondrageen dabillela, an ikusi ta oartuak jauki zizkigun. Ernagarria lana, erri azi orietan ari baita euskerraren erio-bizi gudua amorru gorienean aspaldi onetan.

Amairu ura...

Amairu goizeko lenengo eginkizuna Lafitte'ren itzak edatea. Bai, moteillak, edatea, ta moskorrak ardo goxoa baiña gogotiago gainera. Eskuara goxo-goxoan bere "Herria"-ren berri eman zigun. Begi-belarri, belarri uts geunden oro, itz bakar bat, liparrik ere gal etzekigun. Alkar-izketarik xamurrenean erradio ta euskal liburuen propagandari zor zaien eta diegun arretari buruz ere mintza giñan. Tamalez, oraindiokoan ez da erreza ezer erabakitzerik. Baiña egingo al da zerbait.

Zuetariko zenbaitek erantzun duzute aspaldi batean igorri zitzaizuen "Iritzi-billa" orri zieri? Ba, oietaz mintza zitzaigun gero Kepa Enbeita lankaina. Baiña onetzaz berak esaten dizue bearrekoak.

Ez giñan asarre Yakinlariok. A. Onaindia gurekin genuen, goianago esan dudan bezela. Milla ta milla esker ematen dizkiot denon izenean, biotz biotzetik, biotzaren biotzenetik. Geientsuenok orduantxe ikusten genuen, ausaz, leenengo aldiz. Be-

rari eskatutako lana -"Apaiza ta euskera"- bizkai-
era ederrean eman zigun, berak oi duen lez.

Billera gaiak:

"Gogapena gutxi batzuen gaitz berezi bat duzu, eta gizartean edatuko halitz tupustez erakarriko luke gizadi osoaren azkena", idatzi zuen Anatole France'k. Gu, berriz, gaitz orri urbiltzea onuragarriago zaigulakoan gaude. Programak zion: "Gure billera onek frutu umotuak eman ditzan, arren eskatzen dizuegu: ausnar itzazue emen aurkeztzen ditugun gai auek..." Aurten goiz esnatu gera, eta oraintxetik nai izan ditugu datorren billerarako gaiak izendatu. Geiena egiña dugu, ziur jakin arte argitara ez baditeke ere. Ondo ausnartuak e-gongo al dire, benaz.

Euskal itzak:

Berriz ori?, esango du norbaitek. Ta zer nai duzu bada, itzik gabe idaztea ala? Igaz berotxo ibilli zirelakoan nago. Aurten, -eskarmentu gabeko gazteak ba-dijoaz eskarmentu pixka bat lortzen, nunbait- etzen iñor ain gai sasia eskuak sartzen oldartu. Denok genekien alperrikakoa litzekela. Orregatik, bide-nabar ikututxoren bat egin bazitzaion ere, ezer gutxi. Eta ala obeto. "Iritzi-billa"-n nor den batek onetan idazleak berak bear lukela maixu erantzun zigun, eta ni ere ortantxe nago.

Utz ditzagun auzi-mauzi kailluskak, eta goazen mamira: to be or not to be'ren artean leenengoa autatu ta eutsi, alegia. Izan, beintzat!

YAKINTXO kali?

Gizonak zerbait egiten duenean zerbaitegatik egin oi du. Arabera, "Yakintxo" sortu zuen bállerak beste ainbeste egingo zuen, antza. Yakintxo gaixoari, alabaiña, zergatik edo zertarako izanak alde egin dio gaurko gaur negargarri onetan. Yakintxo ez da bizi. Zugaitzak neguan bezela lo artu zuen, eta orain ezin dugu iratzarri. Alperrik atxurtzen dizkiogu zuztar inguruak: alperrik dei egiten. Bein asi ezkerro ez litzake on berrizleen-gora itzultzea. Zergatik, ba, geuk Yakintxo kali,

akabatu? Laguntzen ez badiguzute, idazten ez badiguzute, bereak egin du!

Billera onetzaz ere mintzatu giñan. Inork ez genuen berriz izkutatu dediñik nai. Baiña ala bearko du gertatu, orain artean bezela, inork laguntzarik bialtzen ez badigu. Esan liteke, izan ere, Orixe aundia dugula laguntzaille ia bakarra. Berari ere eskerrik sutsuenak eta egiatienak lerro zimel oen bitartez. Baiña besteok, nun zaituztegu? Nun etzin zatzaizkigute? Eztuzute entzuten Yakintxo aurraren azken arnas estua? Laguntza urribizian gera: arren, idatzi, lagundu.

Billera mardultzen:

Nire uste maketsean, billera onetatik irten duen garrantzitsuena, eta ondorioetan aberatsena, Intxausti'k maira bota zituen enbidoetatik sortu zen. Joseba'k enbido franko bota bai. Baiña... Zer baiña, gero? Baita guk jaso ere. Lendabizikoz igazko asmo bati betekizun eman hairik agertu zitzaigun. Alegia, billerak beste bide batzuetatik abiatzen saiatu bear genukela. Ta onetarako erreglamendu bat antolatzea ez legokela ain gaizki ere, noski. Leenengo egunean irakurri egin zigun bere aldetik gertua zeukeana, eta batiere kritikatu gabe jaiki giñan. Urrenge egunean beste ainbeste, eta mai gainean utzi zituen bere papelak. Amairu arratsaldean ukan genuen azkenekoz erreglamenduari zegokion billera. Bakoitzak bere iritzia ekuruki azaldu ostean artikulo batzuk onetsiak eta beste batzuk berriz ikusteko utzi genduen. Ta dena burutua utzi genuen amalau goizean. Erreglamendu edo araudi onetatik zenbait artikulu suerte ementxe aitatu nai nituzke.

Adibidez, Yakin'ek lortzen duen laguntza adifiona ez den ezkerro erabaki au artu zen:

"Yakin'ek bere batzarkideeri laguntza au eskatzen die:

- a) Apaizak: beren bizi-toki inguruko euskal berak beintzat zuzendaritzara bialtzea: txapelketa, euskal itzaldi, antzerki saio, tab.
- b) Apaizgaitegi ta erlijioso etxeak laguntza au eskeintzen dute orain asten dugun urterako ((1960-61):

Beneditarrak.....	5	lan
Laterandarrak.....	3	"
Karmeldarrak.....	6	"
Pasiotarrak.....	6	"
Prantziskotarrak.....	6	"
Sakramentinoak.....	6	"

Guzira: 32 lan

Lan auek abenduaren, epaillaren, eta dagonillaren 25'rako bialduko dire Arantzazu'ra. Ale bakoitzeko biña (sei aginduak) edo bana lan bialiko dituzte.

Erabaki au urtero alda diteke"

Beste erabaki eder bat zazpigarrena da: "Apaiz, apaizgai ta erlijiosoak ezezik arritar batzuek ere batzarkide izan ditezke". (Erritarre-ri eskari bat egingo nieke nik: ez ditezelak ~~batzarkide izan~~)

Eta amargarrena beste denak baiño arago:

10'gn. er.: Billera bakoitzeko gaia aurreko batzarrean izendatuko da". Ikusten zaitut erdeiñu irri muzin batek aurpegia zimurtzen dizula, "zer dek ba ori"? esaten, zere artean. Nik, alare, oni deritzañ aurtan betegarriena. Ikus dezagun.

Bezperatik esan zen bakoitzak pentsa zezala zer nolakoak izan zitezken urrengo billerarako gaiak. Ona emen zurkeztu zirenak: Gorputz Mistikoa, bere alde guztietatik elduaz: Eliza, gizartea ta gizona, teologiaren, Eskritura Santuaren eta Elizaren irakaspenak lagun direla. Europa berria ta Europa-zaleen asmoak, Filosofia-kondaira, Ekumenismua, Euskal-jakintza, Filosofi-saiok, Eliza. Au ikusirik ezin kexu egon gaitezke. Kemenak eta ausardia bederen odola bezain geure ditugula nabariaz. Zein baiño zein jakingarriago dire guztiak, batzuk apaizkeri edo kandela-lurruna dariotela diruditen arren. Ez, orixe! Eta ez du orrek arritzekorik, erritaz eta konbentuetako, ez baigera bi muturretan aurkitzen gure pentsaeran, alkarrengatik agitz urbil baiño. Denok ditugu kezka ta min berdiñak. Erabili liteke Gorputz-Mistikoa gaia txairu ta errex eta interesgarri. Eta baita Europa'tzazkoa sermoi bat baiño lorragoa...

Biziki mintzatu zen jendea. Ta Filosofi-kondaira gelditu zen garaille. Auxe, bada, nai genuke tajutu datorren billerarako: antxiñako ta erdi-aroko filosofia euskeraz eman. Onetarako erdibitu egin genuen filosofiaren kondaira, eta leenengo erdia beste amabi zatitan partitu. Direlako atal auek, berriz, etxe edo notifieri banatu dizki-egu, datorren urtean lanak oro bukatuak izango dituzten itxaropidean.

Orainokoan ez dezakegu banaketa au argitara, arras onestekea dagoenez. Baiña esan liteke egiña izango dela, itza eman dugunez. Itz emana ez betetzea Jainkoari lepoa moztea lain dela entzun dut noizpait. Tira, ba...

"Lanen luzeera 20'tik 50'ra orrialderakoa izan liteke. Eta onela moduz eskema nagusiena:

- 1) Bizitza: idazlearena edo eskolarena: gizarte-giro, t. a.
- 2) Idazkiak.
- 3) Filosofia: aal dela lan au filosofi zatiei dagokienez atalduko da: Logika, Kritika, Metafisika, Teodizea tab. Baiña onela egin diteken edo ez bakoitzak ikusi bearako du".

Ez dezagun aaz erabakiekin ari giñala, amaseigarrenean beste au dio-ta: Billera auetako lanak YAKIN'en Zuzendaritzaren eskuetan geldituko dire, derizkionerako balia dedin".

Eta ez dago esan bearrik, ez dela sutarra jaurtitzeko izango...

Prakadunak agirian:

Zerbait esangarri duen nornaik du orain Yakin'eko atea irikia. Ia prakadunen laguntzarekin sakristi usai pixka bat garbitzen diogun. Bat agertu da, Mikel Lasa. Ez dugu besterik nai: asko azaltzea. Atozte zuek ere, bildurrik gabe. Ez baigeragu, batzuk ala uste arren, eguna ausnarrean pasatzen dugun abere beltzak; salmu ausnartzen bizitza eio dugunak. Jaiki, mutillak!

Azurmendi'tar Jose
Arantzazu'koa